

De voor- en nadelen van arbitrage

Mr. L.C.M. Berger en dr. E.H. Janssen, datum 14-02-2017

Datum	14-02-2017
Auteur	Mr. L.C.M. Berger en dr. E.H. Janssen ^[1]
Folio weergave	Download gedrukte versie (PDF)
Vakgebied(en)	Burgerlijk procesrecht / Arbitrage

In deze bijdrage gaan de auteurs in op de voor- en nadelen van arbitrage.

1. Inleiding

Arbitrage is een belangrijke vorm van alternatieve geschillenbeslechting naast de overheidsrechter. Per 15 januari 2015 is het Nederlandse arbitragerecht gemoderniseerd om het bestaande recht te vereenvoudigen en te verduidelijken en om het beter aan te laten sluiten bij de internationale praktijk.^[2] Het Nederlandse arbitragerecht heeft een wettelijke basis in Boek Vier van het Wetboek van Rechtsvordering (art. 1020-1076 Rv).

Wanneer partijen hun geschil niet aan de rechter maar aan arbiters willen voorleggen, zullen zij dat moeten overeenkomen.^[3] Arbitrage kan overeengekomen worden op het moment dat een geschil zich voordoet (compromis) maar kan ook overeengekomen worden vóór het ontstaan van een geschil (arbitraal beding), dus ten aanzien van toekomstige geschillen.^[4] Arbitrage moet schriftelijk overeengekomen worden en dat kan bijvoorbeeld ook via een arbitraal beding in statuten of reglementen of in algemene voorwaarden.^[5]

Bij arbitrage hebben partijen veel keuzevrijheid om te bepalen op welke wijze zij hun geschil wensen te beslechten. Het kan daarom aantrekkelijk zijn om voor arbitrage te opteren. Niet alle geschillen zijn echter vatbaar voor arbitrage. Bovendien kent arbitrage ook enige procedurele beperkingen. Wanneer is het verstandig voor partijen om voor arbitrage te kiezen? Met welke aspecten moeten zij rekening houden? In dit artikel bespreken wij de belangrijkste voor- en nadelen van arbitrage ten opzichte van de overheidsrechter.^[6]

2. Vertrouwelijkheid: arbitrage in beginsel niet openbaar

Een belangrijke reden om te opteren voor arbitrage is de vertrouwelijkheid. Daar waar gerechtelijke procedures en vonnissen openbaar zijn, geldt dit niet voor arbitrage. Vertrouwelijkheid wordt 'als een vast kenmerk en beginsel van ongeschreven Nederlands arbitragerecht beschouwd'.^[7] De vertrouwelijkheid van arbitrage is niet wettelijk verankerd. Het wetsvoorstel ter modernisering van het arbitragerecht kende wel een bepaling die de vertrouwelijkheid van arbitrage regelde, maar die is uit

het voorstel geschrapt. De regel zou niet in een wettelijke formulering te vatten zijn.^[8] Indien partijen niet willen dat hun geschil openbaar wordt, doen zij er dus goed aan om vertrouwelijkheid expliciet vooraf overeen te komen. Partijen zijn daar over het algemeen bij gebaat. Een voordeel is dat partijen zelf kunnen bepalen welke onderdelen vertrouwelijk zijn en welke niet. Ook kan vertrouwelijkheid overeengekomen worden, maar tegelijkertijd een uitzondering worden gemaakt voor een specifieke situatie.^[9]

Vertrouwelijkheid kan ook volgen uit arbitragereglementen en procesorde van arbitrage-instituten. Zo bepaalt art. 6 Arbitragereglement NAI 2015 dat alle direct of indirect betrokken personen gehouden zijn tot geheimhouding, behoudens en voor zover openbaarmaking uit de wet of de overeenkomst van partijen voortvloeit.^[10] Advocaten die partijen in arbitrage bijstaan hebben een geheimhoudingsplicht op basis van de gedragsregels voor de advocatuur.^[11]

De vertrouwelijkheid van arbitrage kent overigens meerdere aspecten. Zo zal, anders dan een vonnis van een rechter, het arbitrale vonnis in de regel niet worden gepubliceerd en aldus onbekend blijven. En waar de agenda van de zittingen van een rechtbank voor journalisten vaak een bron is voor verslaggeving over spraakmakende zaken, blijft bij arbitrage in principe het hele bestaan van een procedure onbekend voor de buitenwereld. Ongenodigde gasten hebben bovendien geen toegang tot een zitting, mochten ze er al bekend mee zijn. Door de vertrouwelijkheid kan een arbitrage dus in alle stilte en rust plaatsvinden.

3. Een vrije keuze van arbiters en toepasselijk recht

Een volgende belangrijke reden om voor arbitrage te opteren is de vrije keuze van arbiters en de specifieke deskundigheid van de arbiters. Partijen hechten veel waarde aan het benoemen van hun eigen arbiters.

Een arbiter kan zijn iedere handelingsbekwame, natuurlijke persoon.^[12] Een voordeel is dat een arbiter dus niet per se een jurist hoeft te zijn. Rechters missen in voorkomende gevallen vaak specifieke vakkennis, waardoor zij deskundigen moeten inschakelen om zich te laten informeren. Arbitrage door specialisten op het onderwerp in geschil draagt bij aan de kwaliteit van het arbitraal vonnis.

We noemen als voorbeeld De Raad van Arbitrage voor de Bouw (hierna: RvA Bouw). De RvA Bouw kent als arbiters ledendeskundigen en ledenjuristen. Zij worden steeds terzijde gestaan door een secretaris, die een jurist is. Een ander voorbeeld is de Stichting Geschillenoplossing Automatisering (hierna: SGOA) waar ICT-deskundigen onderdeel uitmaken van het arbitraal college.

Specifieke deskundigheid van een arbiter draagt niet alleen bij aan de kwaliteit van het vonnis, maar kan ook zorgen voor een hogere snelheid van procederen. Zo zal het in mindere mate nodig zijn om een deskundige te benoemen. Denk ook aan zogenaamde knijp- en grijparbitrages, waarbij een arbiter binnen enkele dagen de kwaliteit van bederfelijke goederen zoals fruit dient te beoordelen.

Partijen kunnen de benoeming van hun arbiters zelf overeenkomen.^[13] Een scheidsgerecht dient een oneven aantal arbiters te hebben. Het kan ook uit één arbiter bestaan.^[14] In het laatste geval, benoemen partijen de arbiter in principe samen. Vaak bestaat een scheidsgerecht echter uit drie arbiters. Dan benoemt iedere partij in de regel elk een arbiter. De door partijen benoemde arbiters benoemen vervolgens samen de derde arbiter die voorzitter van het scheidsgerecht is.^[15] Veel arbitragereglementen voorzien dan ook in de benoeming van arbiters door partijen zelf. Andere opties zijn benoeming door het toepasselijke arbitrage-instituut al dan niet nadat partijen een voorkeur hebben aangegeven op basis van een vooraf opgestelde lijst van arbiters.

De arbiters beslissen naar de 'regelen des rechts' of 'als goede mannen naar billijkheid'.^[16] Partijen kunnen in de overeenkomst tot arbitrage zelf een keuze hierin maken. De tweede beslissingsmaatstaf lijkt het scheidsgerecht wat meer vrijheid te geven ten aanzien van de toepassing van het recht en iets meer ruimte te gunnen om naar billijkheid te oordelen. In de literatuur wordt echter geoordeeld dat het in de praktijk naar Nederlands recht weinig uitmaakt voor welke beslissingsmaatstaf men kiest.^[17]

4. Arbitrabiliteit: welke geschillen zijn vatbaar voor arbitrage?

Niet alle geschillen zijn vatbaar voor arbitrage. De wet staat arbitrage toe voor 'geschillen die tussen partijen uit een bepaalde, al dan niet uit een overeenkomst voortvloeiende, rechtsbetrekking zijn ontstaan dan wel kunnen ontstaan'.^[18] Bij overeenkomst kunnen ook aan arbitrage worden onderworpen: de enkele vaststelling van de hoedanigheid of van de toestand van zaken^[19]; de enkele bepaling van de hoogte van een schadevergoeding of van een verschuldigde geldsom; en de aanvulling of wijziging van de rechtsbetrekking in geschil.^[20]

Een overeenkomst tot arbitrage mag echter niet leiden tot de vaststelling van rechtsgevolgen welke niet ter vrije bepaling van partijen staan.^[21] Het gaat vooral om zaken die van openbare orde zijn. Indicaties hiervoor kunnen zijn dat er een specifieke rechter exclusief bevoegd is volgens de wet; dat er ingrijpende rechtsgevolgen aan de orde zijn; of dat een uitspraak jegens eenieder heeft te gelden en niet alleen tussen de procespartijen.^[22] Een overeenkomst tot arbitrage in strijd met de openbare orde is vernietigbaar.^[23]

Voorbeelden van zaken van openbare orde zijn een faillietverklaring en zaken in het familierecht, zoals het uitspreken van een echtscheiding. De meeste vermogensrechtelijke zaken en geschillen in het arbeids- en huurrecht zijn wel vatbaar voor arbitrage. Een uitzondering bestaat in het IE-recht voor de verlening of vernietiging van een octrooi. Ook het vennootschapsrecht staat grotendeels niet ter vrije bepaling van partijen.^[24] Voor geschillen over de *onderlinge* relatie tussen aandeelhouders en in maatschappen bestaat meer ruimte.

Afgezien van de vraag of het geschil arbitrabel is, dient in voorkomende gevallen ook vastgesteld te worden of de tussen partijen gesloten arbitrageovereenkomst wel van toepassing is op het onderhavige geschil. Een ruime formulering van het arbitragebeding alleen is namelijk niet zonder meer voldoende voor de vaststelling dat een arbiter bevoegd is. Zo heeft de Rechtbank Amsterdam geoordeeld dat een vordering tot schadevergoeding op grond van middels een kartel kunstmatig hoog gehouden prijzen, niet gedekt wordt door een (standaard) arbitragebeding in de onderliggende overeenkomst. De afnemer hoefde er volgens de rechtbank aldus niet op bedacht te zijn dat het arbitragebeding ook zou zien op geschillen vanwege heimelijke onrechtmatige afspraken van de leverancier.^[25]

5. Enige procedurele mogelijkheden uitgelicht: wat kan er wel en niet in arbitrage?

Het scheidsgerecht is vrij ten aanzien van de regels van bewijsrecht en de toelaatbaarheid van

bewijsmiddelen, de bewijslastverdeling en de waardering van het bewijs, tenzij partijen anders zijn overeengekomen.^[26] Dat betekent dat het scheidsgerecht niet gebonden is aan de formele wettelijke regels van bewijsrecht en bewijsmiddelen. Deze vrijheid vindt echter zijn grens waar dit in strijd zou komen met een goede procesorde of andere fundamentele beginselen van procesrecht, waaronder met name het recht van hoor en wederhoor.^[27]

Het scheidsgerecht kan een partij opdragen om bewijs te leveren door middel van het horen van getuigen en deskundigen. Wanneer een getuige medewerking weigert, kan het scheidsgerecht een partij die dat verzoekt toestaan de voorzieningenrechter te verzoeken een rechter-commissaris te benoemen voor wie het getuigenverhoor zal plaatsvinden.^[28] Langs deze weg kan medewerking van een getuige alsnog afgedwongen worden. En een dergelijk verzoek mag niet licht geweigerd worden door het scheidsgerecht. Daarnaast kan het scheidsgerecht ambtshalve deskundigen benoemen tot het uitbrengen van een advies.^[29] Ook kan het scheidsgerecht partijen inzage, afschrift of uittreksel van relevante bescheiden opdragen, een plaatselijke gesteldheid opnemen of zaken bezichtigen.^[30] Het enquêterecht zoals geregeld in Titel 8 afdeling 2 van Boek 2 BW is daarentegen voorbehouden aan de overheidsrechter, meer specifiek de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam. Immers, het wettelijk enquêterecht voorziet in een bijzondere procedure die verregaande mogelijkheden biedt tot ingrijpen in vennootschappelijke aangelegenheden.^[31] Een voorbeeld vormt de vernietiging van besluiten die jegens eenieder gelden en dus van openbare orde zijn.^[32]

Het scheidsgerecht kan wel een voorlopige voorziening treffen of een dwangsom opleggen.^[33] Soms vergt het enige creativiteit om de beperkingen van openbare orde te omzeilen. Zo worden arbiters niet bevoegd geacht tot het opheffen van een (conservatoir) beslag. Een vordering waarbij de gedaagde wordt bevolen onder last van een dwangsom een beslag op te heffen, is echter wel weer mogelijk in arbitrage.^[34]

Of het voeren van een kort geding in arbitrage mogelijk is, is afhankelijk van de door partijen daaromtrent gemaakte afspraken, al dan niet in de vorm van het toepasselijke arbitragereglement.^[35]

6. Bindendheid en hoger beroep

Een arbitraal vonnis is bindend voor alle partijen.^[36] Een partij die het niet eens is met de genomen beslissing kan het geschil vervolgens niet alsnog aan de overheidsrechter voorleggen als de tegenpartij zich terecht op het bestaan van de arbitrageovereenkomst beroept.^[37] In principe dient de overheidsrechter zich dan onbevoegd te verklaren.^[38] Hoger beroep tegen een arbitraal vonnis is slechts mogelijk indien partijen dit zijn overeengekomen, hetgeen eerder uitzondering dan regel is.^[39] Wel kunnen partijen een arbitraal eindvonnis, gewezen in eerste aanleg of in hoger beroep, door de overheidsrechter laten vernietigen of herroepen.^[40]

De rechter kan een arbitraal vonnis slechts vernietigen wanneer: een geldige overeenkomst tot arbitrage ontbreekt; het scheidsgerecht in strijd met de regels is samengesteld; het scheidsgerecht zich niet aan zijn opdracht heeft gehouden; het vonnis niet op juiste wijze is ondertekend of niet met redenen is omkleed; of (de totstandkoming van) het vonnis in strijd is met de openbare orde.^[41] Bij deze toetsen dient de rechter zich terughoudend op te stellen ter voorkoming dat een vernietigingsprocedure tot een verkapt appel van de arbitrageprocedure verwordt. De toets of een arbitrageovereenkomst ontbreekt, is echter wel een volledige toets, hetgeen voor zich spreekt.

Wanneer een arbitraal vonnis wordt vernietigd op grond van het ontbreken van een geldige arbitrageovereenkomst, herleeft de bevoegdheid van de gewone rechter.^[42] De rechter kan een

arbitraal vonnis voorts herroepen, wanneer het vonnis berust op na de uitspraak ontdekt bedrog, door of met medeweten van de wederpartij in de arbitrale procedure gepleegd; het vonnis berust op bescheiden die na de uitspraak vals blijken te zijn; of indien een partij na de uitspraak relevante bescheiden, door de wederpartij achtergehouden, in handen heeft gekregen.^[43]

7. Tenuitvoerlegging en internationale arbitrage

De partij die baat heeft bij de gegeven beslissing kan aan de voorzieningenrechter verzoeken om verlop te verlenen voor de tenuitvoerlegging van het arbitraal vonnis.^[44] In principe zal de voorzieningenrechter steeds verlop verlenen zonder dat de wederpartij gehoord wordt. De voorzieningenrechter kan in het geval van een Nederlands arbitraal vonnis het verlop slechts op beperkte gronden weigeren, waarvan de belangrijkste strijdigheid van het arbitrale vonnis met de openbare orde of de goede zeden is.^[45] Wanneer verlop is verleend, kan de betreffende partij het vonnis vervolgens laten executeren.^[46]

Juist op het punt van de executie van vonnissen biedt arbitrage een groot voordeel bij geschillen met buitenlandse partijen boven overheidsrechtspraak.

Ten aanzien van executie van rechterlijke uitspraken heeft Nederland namelijk buiten de EU slechts met enkele andere landen afspraken gemaakt. Wanneer geen rechtsovereenkomst met een bepaald land is gesloten, zal een uitspraak van de Nederlandse rechter in dat land niet worden erkend en ten uitvoer kunnen worden gelegd. Dat betekent dat, om tot executie te komen in dat land, de procedure aldaar mogelijk geheel opnieuw gevoerd moet worden. De meeste landen,^[47] waaronder Nederland, zijn echter wel partij bij het Verdrag van New York. Het Verdrag van New York voorziet in de erkenning en tenuitvoerlegging van arbitrale vonnissen in het buitenland.^[48] Onder toepassing van het Verdrag van New York kan erkenning en tenuitvoerlegging slechts op beperkte gronden geweigerd worden.^[49] Deze gronden zijn vergelijkbaar met de hiervoor genoemde beperkte gronden op basis waarvan een arbitraal vonnis vernietigd kan worden.

Zo heeft Nederland bijvoorbeeld geen rechtsovereenkomst gesloten met belangrijke handelspartners als China en de Verenigde Staten, maar deze landen zijn wel partij bij het Verdrag van New York. Bij overeenkomsten met partijen in deze landen, kan het dus aantrekkelijk zijn om overeen te komen dat mogelijke geschillen door middel van arbitrage worden opgelost.^[50]

8. Kosten

Tot slot kan als nadeel van arbitrage worden genoemd de kosten. Arbitrage is – in ieder geval naar Nederlands perspectief – vaak duur. De kosten van arbitrage kunnen onder andere behelzen: het honorarium van de arbiters en secretaris; de kosten van getuigen en deskundigen; administratiekosten voor het arbitrage-instituut, de kosten van de zittingsruimte en kosten voor het deponeren van een arbitraal vonnis. Al deze kosten zullen volledig door partijen opgebracht moeten worden. Dit terwijl in Nederland als gedeeltelijke dekking voor de kosten van de rechtbanken een vast en beperkt griffiegeld betaald dient te worden,^[51] dat over het algemeen veel lager zal uitvallen dan de hiervoor genoemde kosten. Arbitrage kent daarentegen geen verplichte procesvertegenwoordiging door een advocaat. Overigens worden in de laatste jaren diverse initiatieven genomen om de kosten van arbitrage te beperken. Zo kent het NAI een aparte tussen partijen overeen te komen arbitrale procedure voor

geschillen met een geldelijk belang van maximaal € 100.000, het zogenoemde Traject Geringere Vorderingen (hierna: TGV). In het geval van een TGV is onder meer het honorarium van de arbiter beperkt tot maximaal € 4.500 en tot € 9.000 in geval van een tegenvordering en bedragen de administratiekosten € 750.^[52]

Een ander voorbeeld is Stichting Transport and Maritime Arbitration Rotterdam-Amsterdam (hierna: TAMARA).^[53] TAMARA biedt e-arbitrage aan en lagere tarieven bij zaken met een beperkt belang. De hoogte van de kosten an sich is overigens niet het enige verschil. Het Nederlandse procesrecht voorziet erin dat de partij die een procedure verliest de kosten van de wederpartij betaalt. Deze regel heeft echter in de praktijk maar een beperkte uitwerking. Enkele uitzonderingen daargelaten worden deze kosten namelijk niet berekend aan de hand van de daadwerkelijke kosten maar op basis van forfaitaire bedragen die over het algemeen (veel en) veel lager uitvallen dan de daadwerkelijke kosten. Dat is een voordeel voor de verliezende partij. In arbitrage wordt in het algemeen de zogenoemde loser pays rule wel in haar volle omvang toegepast en komen de daadwerkelijke (in redelijkheid) gemaakte kosten van de wederpartij voor rekening van de verliezer.

De loser pays rule kan dus naast een nadeel voor de partij die uiteindelijk gaat verliezen, voordelen bieden voor de partij met de betere kaarten. De kans dat een groot deel van diens kosten worden betaald, is immers aanmerkelijk groter dan bij een procedure voor de overheidsrechter. Bovendien zal een partij met slechte kaarten mogelijk eerder geneigd zijn tot een regeling te komen ter voorkoming van hoge kosten of zelfs afzien van verweer.

9. Conclusie

De belangrijkste voordelen van arbitrage zijn dat partijen hun geschil in vertrouwelijkheid en met discretie kunnen laten beslechten door zelfgekozen vaak op bepaalde terreinen specifiek deskundige arbiters. Bedacht moet wel worden dat arbitragepartijen bindt en de gang naar de overheidsrechter uitsluit. Ook het kostenaspect kan een rol spelen bij de keuze voor arbitrage. Arbitrage is voorts interessant voor internationale geschillen, vanwege de eenvoudige tenuitvoerlegging van arbitrale vonnissen in het buitenland.

Voetnoten

[1]

Louis Berger en Esther Janssen zijn advocaat respectievelijk wetenschappelijk medewerker bij bureau Brandeis te Amsterdam.

[2]

Stb. 254.

[3]

Art. 1020 lid 1 Rv.

[4]

Art. 1020 lid 2 Rv.

[5]

Art. 1020 lid 5 en 6 en art. 1021 Rv.

[6]

Een bespreking van overige vormen van alternatieve geschillenbeslechting valt buiten het bestek van dit artikel.

[7]

H.J. Sniijders, 'Arbitrage, vertrouwelijk of openbaar dan wel een mixtum daarvan', *TvA* 2014/1.

[8]

[Kamerstukken II 2013/14, 33611, C](#), p. 1-4. Het betrof art. 1069a Rv.

[9]

Zie H. Koster, 'Het vernieuwde Nederlandse arbitragerecht (I)', *Bb* 2016/9, par. 3.5.

[10]

Arbitragereglement, ingaande 1 januari 2015, Nederlands Arbitrage Instituut, Rotterdam.

[11]

Regel 6, Gedragsregels 1992.

[12]

Art. 1023 Rv.

[13]

Art. 1027 lid 1 Rv.

[14]

Art. 1026 lid 1 Rv.

[15]

Het Arbitragereglement NAI 2015 heeft een dergelijke partijbenoeming als uitgangspunt (Reglement, par. 9).

[16]

Art. 1054 Rv.

[17]

Zie Sniijders H.J., *Nederlands arbitragerecht, een artikelsgewijs commentaar op de art. 1020-1076 Rv*, Deventer: Kluwer 2011, p. 278.

[18]

Art. 1020 lid 1 Rv.

[19]

Zoals de hierboven genoemde knijp- en grijparbitrage.

[20]

Art. 1020 lid 4 Rv.

[21]

Art. 1020 lid 3 Rv.

[22]

Van Mierlo, A.I.M. & Van Nispen, C.J.J.C., (red.), *Burgerlijke Rechtsvordering, Tekst en Commentaar*, 6de druk, Deventer: Kluwer 2014, Boek 4, Titel 1, Afd. 1, art. 1020 Rv, aant. 6.

[23]

Art. 1076 lid 1 sub B. Rv.

[24]

HR 10 november 2006, *NJ* 2007/561 (*Groenselectarrest*).

[25]

Rechtbank Amsterdam 4 juni 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:3190 (*CDC/Akzo c.s.*), r.o. 2.22.

[26]

Art. 1039 lid 1 Rv, zie ook Floor Eikelboom, 'Arbitrage en bewijsrecht', *Bb* 2017/14.

[27]

Burgerlijke Rechtsvordering, Tekst en Commentaar 2014, art. 1039 Rv, aant. 6.

[28]

Art. 1041 lid 1 en art. 1041a lid 1 Rv.

[29]

Art. 1039 lid 2 en art. 1042 Rv.

[30]

Art. 1039 lid 2 en art. 1042a Rv.

[31]

Zie art. 2:344 BW en verder.

[32]

Hof Amsterdam (Ondernemingskamer) 18 oktober 2012, *LJN BY3865 (Harbour Antibodies)*.

[33]

Respectievelijk art. 1043b en art. 1056 Rv.

[34]

H.J. Sniijders, 'Arbitragegebieden en arbitrabiliteit', in *Groene Serie Burgerlijke Rechtsvordering*, art. 1020 Rv, aant. 5, geeft een uitgebreid, gedocumenteerd overzicht van zaken die wel en niet aan arbitrage kunnen worden onderworpen.

[35]

Zie nader uitgewerkt Louis Berger en Stefan Campmans 'Kort geding en arbitrage' *Bb* 2017/16.

[36]

Art. 1059 en art. 1061j Rv.

[37]

Dit kan bij hoge uitzondering anders zijn indien de dwingendrechtelijke regels van het arbitragerecht in het land van de plaats waar de arbitrage plaatsvindt zich daartegen verzetten.

[38]

Art. 1022 Rv.

[39]

Art. 1061b Rv.

[40]

Art. 1064 en art. 1064a Rv.

[41]

Art. 1065 Rv.

[42]

Art. 1067 Rv.

[43]

Art. 1068 Rv.

[44]

Art. 1062 Rv.

[45]

Art. 1063 Rv en art. 1076 Rv voor buitenlandse arbitrale vonnissen.

[46]

Art. 1062 Rv.

[47]

Op het moment van schrijven van dit artikel ruim 150 landen.

[48]

Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse arbitrale uitspraken gesloten te New York op 10 juni 1958.

[49]

Zie art. 5 Verdrag van New York.

[50]

Let wel: arbitrale uitspraken komen niet altijd voor tenuitvoerlegging in het buitenland in aanmerking. Zie hiervoor *Bb* 2017/11.

[51]

Het bedrag van het griffierecht varieert wel naar gelang de aard en omvang van de vordering.

[52]

Bedragen per december 2016 en inclusief btw, zie voor nadere informatie www.nai-nl.org.

[53]

Zie www.tamara-arbitration.nl.